

Ministarstvo kulture i medija RH

Služba za knjižničnu djelatnost

Služba za knjigu i nakladništvo

listopad 2021.

Prijedlog novog modela
otkupa knjiga za narodne knjižnice
Pilot projekt u 2022. godini

Argumenti za promjenu modela otkupa

- ▶ Razvoj snažnije interakcije između knjižnica i nakladnika s ciljem:
  - ▶ boljeg usklađivanja s nabavnim politikama knjiga u narodnim knjižnicama
  - ▶ racionalnijeg trošenja proračunskih sredstava
  - ▶ ne dupliranja knjiga koje su knjižnice već nabavile
  - ▶ ne gomilanja knjiga u knjižnicama za koje ne postoji interes publike
  - ▶ intenziviranja komunikacije između nakladnika i knjižnica
  - ▶ mogućnosti (za nakladnike i distributere) plasiranja knjiga izvan okvira preporuka Ministarstva kulture i medija ovisno o potrebama knjižnica i interesu čitateljske publike
  - ▶ brže dinamike i veće dostupnosti novih izdanja u knjižnicama
  - ▶ razvoja tržišta i sustava distribucije
  - ▶ realnije maloprodajne cijene knjiga

Ciljevi promjene modela otkupa knjiga za narodne knjižnice

- ▶ doprinijeti razvoju tržišta knjiga
- ▶ unaprijediti distribucijsku mrežu, uključujući razvoj knjižara te profesionalnih distributera
- ▶ potaknuti umrežavanje nakladnika s ciljem ostvarivanja zajedničke distribucije
- ▶ potaknuti nakladnike i knjižare na ulaganje u veću vidljivost objavljenih knjiga i njihovu veću potražnju i dostupnost na tržištu, uključujući i mogućnost snižavanja cijene knjige
- ▶ intenzivirati komunikaciju između knjižnica i nakladnika s ciljem upotpunjavanja knjižničnih fondova vrijednim naslovima bez gomilanja knjiga za kojima ne postoji potreba i/ili interes čitateljske publike

Jani poziv za otkup knjiga za narodne knjižnice

dosadašnji model koji
se primjenjuje više od
20 godina

- ▶ otvoren od ožujka do studenoga svake godine
- ▶ otkupljuju se knjige objavljene tekuće i krajem prošle godine
- ▶ ukupno prijavljenih nešto više od 2000 naslova
- ▶ otkupljuje se ukupno oko 500 naslova
- ▶ tri do četiri kruga otkupa tijekom godine (travanj - lipanj - rujana - studeni)
- ▶ raspoloživa sredstva oko 12 milijuna kuna
- ▶ obuhvaćeno nešto više od 220 narodnih knjižnica
- ▶ dopuna redovnoj knjižničnoj nabavi

Dosadašnja provedba Javnog poziva za otkup knjiga za narodne knjižnice

Ministarstvo kulture i medija definira kategorije otkupa te u dogovoru s narodnim knjižnicama formira popise knjižnica kojima se šalju knjige

nakladnici kontinuirano tijekom godine prijavljuju knjige koje vrednuje Kulturno vijeće za knjižnu, nakladničku i knjižarsku djelatnost te predlaže ministrici otkup pojedinih naslova u određenom broju primjeraka

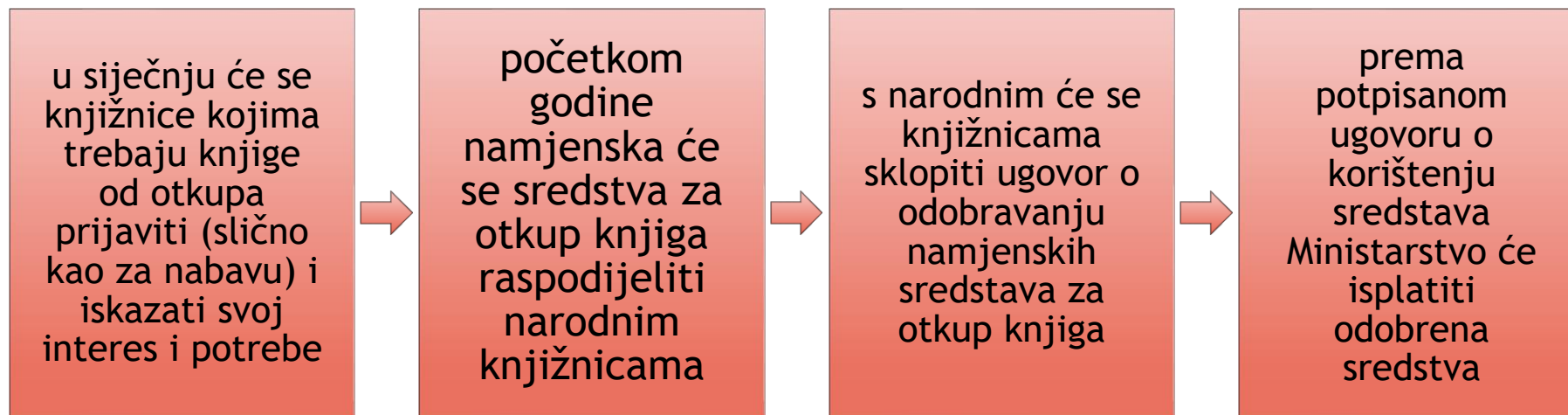

nakladnici narodnim knjižnicama dostavljaju knjige, a Ministarstvu kulture dostavljaju dokaz o otpremi knjiga knjižnicama i račun po kojem MKM prebacuje sredstva nakladnicima

Novi model otkupa knjiga za narodne knjižnice

- ▶ glavna modifikacija:
  - ▶ Ministarstvo kulture će uplatiti sredstva direktno narodnim knjižnicama koje će po preporuci Kulturnog vijeća za knjižnu, nakladničku i knjižarsku djelatnost samostalno kupovati knjige prema objavljenim popisima i o tome izvještavati Ministarstvo kulture

Proces otkupa knjiga prema novom modelu

Raspodjela planiranih namjenskih sredstava narodnim knjižnicama

- ▶ U svojoj prijavi putem e-prijavnice knjižnice će iskazati svoje potrebe za sredstvima za dopunu redovnoj nabavi knjigama za koje će MKM osigurati sredstva putem Javnog poziva za otkup knjiga za narodne knjižnice
- ▶ MKM će svrstati knjižnice u jednu od 3 financijske kategorije ovisno o iskazanim potrebama i dosadašnjem radu i u skladu s tim dodijeliti sredstva za otkup knjiga
  - ▶ Vodit će se računa da, naročito manje, knjižnice ne izgube mogućnost nabave dosadašnjeg broja knjiga koje su dobivale dosadašnjim otkupom Ministarstva
  - ▶ Mogućnost da se na temelju ovih podataka manjim knjižnicama odobri i veći iznos nego velikima koje raspolažu značajnijim sredstvima za nabavu

- Pri svrstavanju u kategorije uzet će se u obzir dosadašnji (primjerice iz 2019., 2020. i 2021. godine) postotak knjiga pribavljenih otkupom u odnosu na ukupnu nabavu, odnosno nabavu sredstvima MKM-a i osnivača osiguranih za nabavu knjižne i neknjižne građe

Udio u ukupnoj godišnjoj nabavi knjiga pribavljenih otkupom knjiga MKM PROCJENA	2019	2020	2021
Beletristika (proza, poezija, strip, knjiga za djecu i mlade)			
Nebeletristika (publicistika, znanstvena, stručna knjiga)			
Knjige za čitaonicu			
UKUPNO			

MKM raspisuje Javni poziv za nakladnike za otkup knjiga za narodne knjižnice

Nakladnici prijavljuju svoja nova izdanja koja vrednuje Kulturno vijeće za knjižnu, nakladničku i knjižarsku djelatnost

Na mrežnim stranicama www.min-kulture.hr objavljuju se:

(A) popis knjiga koje su narodne knjižnice obavezne kupiti namjenskim sredstvima za otkup knjiga

(B) popis knjiga koje se narodnim knjižnicama preporučuju za otkup

Odabir knjiga za otkup

- ▶ Sve prijavljene naslove ocjenjivat će Kulturno vijeće za knjižnu nakladničku i knjižarsku djelatnost, a za otkup će se predlagati, kao i do sada:
  - ▶ djela suvremene domaće književnosti
  - ▶ prijevodi djela suvremene svjetske književnosti
  - ▶ djela od temeljne vrijednosti za nacionalnu kulturu i umjetnost
  - ▶ djela suvremene domaće i prijevodne (književne, znanstvene te eventualno stručne) esejistike i publicistike
  - ▶ temeljna djela iz društveno-humanističkog područja
  - ▶ vrijedne knjige i slikovnice za djecu i mlade

Kriteriji za vrednovanje knjiga

- ▶ Kriteriji za vrednovanje ostaju isti kao i do sada
- ▶ Dosadašnje Upute za prijavitelje dostupne su na sljedećoj poveznici: https://min-kulture.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/kulturne_djelatnosti/knjiga%20i%20nakladni%C5%A1tvo/Upute%20za%20prijavitelje_Otkup%20knjiga%20u%202021.%20godini.pdf):
  - ▶ visoka kvaliteta izvornog teksta i ilustracije
  - ▶ kvaliteta prijevoda
  - ▶ visoka kvaliteta tehničkog oblikovanja knjige
  - ▶ primjerenost za korištenje u narodnim knjižnicama

A - popis obaveznih naslova

- ▶ Može se definirati da su knjižnice dužne utrošiti najmanje 70-80% sredstava osiguranih za otkup knjiga
- ▶ Sve knjige s popisa (najmanje 1, a najviše 2 primjerka) obavezno kupuju sve narodne knjižnice kojima su odobrena namjenska sredstva za otkup knjiga
- ▶ Prilikom definiranja popisa A Ministarstvo će voditi računa da ne premaši odobrena sredstva knjižnicama
- ▶ Popis se objavljuje 4 puta godišnje prema unaprijed dogovorenim datumima
- ▶ Knjige koje se prijavljuju za otkup ne smiju biti starije od 3 mjeseca

B - POPIS PREPORUČENIH KNJIGA

prijedlog da se na popis preporučenih knjiga utroši najviše 20 do 30% odobrenih sredstava

sredstvima odobrenima za otkup može se opravdati otkup najviše po dva primjerka knjiga s preporučene liste (ostali potrebni primjerci mogu se financirati sredstvima za redovnu nabavu)

Knjige s preporučene liste mogu se kupovati tijekom cijele godine neovisno o datumima objave popisa, odnosno ne samo u određenom roku od objave popisa na mrežnim stranicama MKM

Nabava knjiga

- ▶ Knjižnice mogu slobodno, neovisno o MKM-u dogovarati popust po kojem će nabaviti knjige s A i B popisa
- ▶ Knjižnice mogu nabavljati propisane knjige na koji god način žele:
  - ▶ Od distributera
  - ▶ Od knjižara
  - ▶ Direktno od nakladnika
  - ▶ Putem web knjižara

Dinamika objavljivanja popisa obaveznih i preporučenih knjiga

Rok za nakladnike za prijavu novih naslova (ne starijih od 3 mjeseca)	Rok za objavu popisa knjiga koje će knjižnice otkupljivati (knjige s popisa A knjižnice su dužne nabaviti do objave sljedećeg popisa)
1. ožujka	1. travnja
1. lipnja	1. srpnja
1. rujna	1. listopada
1. studenoga	1. prosinca

Izvješće narodnih knjižnica o knjigama otkupljenima namjenskim sredstvima

- sredstva se knjižnicama isplaćuju u punom iznosu po potpisivanju ugovora početkom godine

- ▶ krajem godine (primjerice najkasnije do kraja siječnja sljedeće godine) knjižnice dostavljaju MKM-u elektroničkim putem izvješće koje uz podatke o knjizi objavljene na mrežnim stranicama MKM-a (nakladnik, autor, naslov, vrsta, puna maloprodajna cijena) dostavljaju podatke o:
  - ▶ broju kupljenih primjeraka pojedinih naslova s A i B popisa
  - ▶ datumu inventarizacije kupljenih knjiga
  - ▶ načinu nabave (npr. u knjižari, od nakladnika, od distributera, putem web knjižare ili sl.)
  - ▶ nabavnoj cijeni, odnosno odobrenom popustu

Potencijalni problemi

- ▶ mogućnosti narodnih knjižnica za nabavu propisanih knjiga u predviđenim rokovima
  - ▶ relativno slabo funkcioniranje sustava distribucije knjiga u Hrvatskoj
  - ▶ nerazvijenost knjižarskog lanca, naročito u manjim mjestima
  - ▶ pitanje cijene knjiga po kojima narodne knjižnice mogu nabaviti propisane naslove
  - ▶ ažurnost nakladnika u distribuciji vlastitih izdanja (aktivnosti web-shopova i vlastitih nakladničkih distribucijskih sustava)
  - ▶ ekipiranost i kapaciteti narodnih knjižnica za nabavu propisanih knjiga u predviđenim rokovima

- ▶ prijave nakladnika koji ne budu na vrijeme knjižnicama isporučivali knjige u skladu s njihovim narudžbama neće se sljedeće godine prihvaćati, a njihova izdanja neće biti na popisima ni obaveznih ni preporučenih naslova tijekom cijele godine
- ▶ knjižnicama koje ne budu nabavljale knjige u predviđenom roku i dostavile izvješće u predviđenom roku sljedeće se godine neće dodijeliti sredstva za otkup knjiga po ovom modelu

Provedba novog modela otkupa kao pilot projekta u 2022. godini

- ▶ tijekom 2022. godine intenzivno će se pratiti provedba otkupa knjiga putem ovog pilot projekta, a krajem godine će se napraviti detaljna analiza i evaluacija koja će uključivati i knjižnice i nakladnike, s posebnom pažnjom posvećenom načinu distribucije, odnosno načinu na koji su knjižnice kupile knjige te odobrenim popustima, tj. broju primjeraka knjiga kupljenih odobrenim sredstvima
- ▶ u skladu s primjedbama knjižnica i nakladnika na temelju prve godine model će se usavršavati u sljedećem razdoblju
- ▶ cilj je svake godine smanjivati razliku između udjela obaveznih i preporučenih naslova kako bi se knjižnicama, nakon što se cijeli proces „uhoda“ omogućilo više slobodnog manevarskog prostora u procesu nabave knjiga
- ▶ u veljači, nakon što sve knjižnice dostave svoja izvješća o knjigama kupljenima na ovaj način planira se objaviti pregled svih obaveznih i preporučenih knjiga s brojem ukupno kupljenih primjeraka za sve knjižnice u Hrvatskoj putem ovog programa

Zahvaljujemo na pozornosti

Kontakti:

knjiznicna@min-kulture.hr

otkup.knjiga@min-kulture.hr